

32003R0358

Uredba Komisije (EZ) broj 358/2003 od 27. veljače 2003. o primjeni članka 81(3) Ugovora na određene kategorije sporazuma, odluke i usklađena djelovanja u sektoru osiguranja

(Tekst mjerodavan za EEA - Europski gospodarski prostor)

Službeni list L 053, 28. veljače 2003., str: 0008-0016

KOMISIJA EUROPSKIH ZAJEDNICA,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske Zajednice, uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EEZ) br. 1534/91 od 31. svibnja 1991. o primjeni članka 85(3) Ugovora na određene kategorije sporazuma, odluke i usklađena djelovanja u sektoru osiguranja¹, a posebno članka 1. stavak (1) točke a), b), c) i e) navedene uredbe, objavivši nacrt ove Uredbe², nakon savjetovanja sa Savjetodavnim odborom za ograničavajuća djelovanja i vladajući položaj,

Budući da:

(1) Uredba (EEZ) br. 1534/91 ovlašćuje Komisiju da putem uredbe primjenjuje članak 81(3) Ugovora na određene kategorije sporazuma, odluke i usklađena djelovanja u sektoru osiguranja koji za svoj cilj imaju suradnju koja se odnosi na:

- utvrđivanje zajedničkih tarifa premije rizika, temeljenih na zajednički utvrđenoj statistici odnosno broju zahtjeva za naknadu štete,
- donošenje zajedničkih standardnih uvjeta polica osiguranja,
- zajedničko pokriće određenih vrsta rizika,
- podmirenje štete povodom zahtjeva za naknadu štete,
- testiranje i odobravanje sigurnosnih uređaja,
- registre i podatke o povećanim rizicima.

(2) Na temelju Uredbe Vijeća (EEZ) broj 1534/91 Komisija je donijela Uredbu (EEZ) broj 3932/92 od 21. prosinca 1992. o primjeni članka 85., stavka (3) Ugovora na određene kategorije sporazuma, odluke i usklađena djelovanja u sektoru osiguranja³. Uredba (EEZ) broj 3932/92, izmijenjena i dopunjena Aktom o pristupanju Austrije, Finske i Švedske, ističe 31. ožujka 2003.

(3) Uredba (EEZ) broj 3932/92 ne obuhvaća izuzećem sporazume koji se odnose na podmirenje štete povodom zahtjeva za naknadu štete te registre i podatke o povećanim rizicima. Komisija je smatrala da nema dovoljno iskustva u rješavanju pojedinačnih slučajeva, a da bi iskoristila ovlasti koje su joj dane Uredbom Vijeća (EEZ) broj 1534/91 u tim područjima. Situacija se nije izmijenila.

¹ SL L 143, 7. lipnja 1991., str: 1.

² SL C 163, 9. srpnja 2002., str:7.

³ SL L 398, 31. prosinca 1992., str. 7.

(4) Dana 12. svibnja 1999. Komisija je usvojila Izvješće⁴ Vijeću i Europskom parlamentu o primjeni Uredbe (EEZ) broj 3932/92. Dana 15. prosinca 1999. Gospodarski i socijalni odbor usvojio je mišljenje o izvješću Komisije⁵. Parlament je 19. svibnja 2000. donio Rezoluciju o izvješću Komisije⁶. Dana 28. lipnja 2000. Komisija je održala savjetodavni sastanak na temu Uredbe sa zainteresiranim stranama, uključujući predstavnike sektora osiguranja i nacionalnih tijela za tržišno natjecanje. Komisija je 9. srpnja 2002. u Službenom listu objavila nacrt ove Uredbe, s pozivom svim zainteresiranim stranama da se očituju komentarima na isti najkasnije do 30. rujna 2002.

(5) Nova bi Uredba trebala ispuniti dva zahtjeva: osigurati učinkovitu zaštitu tržišnog natjecanja i pružiti odgovarajuću pravnu sigurnost poduzetnicima. U ostvarivanju ovih ciljeva trebalo bi uzeti u obzir potrebu pojednostavljenja upravnog nadzora do najveće moguće mjere. Također treba voditi računa o iskustvu Komisije u ovom području od 1992. godine, kao i o rezultatima savjetodavnih sastanaka o Izvješću za 1999. godinu i savjetodavnih sastanaka koji su doveli do donošenja ove Uredbe.

(6) Uredba (EEZ) broj 1534/91 postavlja zahtjev Komisiji da uredbom o skupnom izuzeću utvrdi kategorije sporazuma, odluke i usklađena djelovanja na koje se primjenjuje, zatim da odredi ograničenja odnosno odredbe koje sporazumi smiju odnosno ne smiju sadržavati, te da jasno utvrdi odredbe koje sporazumi, odluke i usklađena djelovanja moraju sadržavati, odnosno da odredi druge uvjete koji moraju biti ispunjeni.

(7) Unatoč rečenom, ipak je primjereno odstupiti od pristupa stvaranja popisa izuzetih odredbi i veći naglasak staviti na utvrđivanje kategorija sporazuma koji će biti izuzeti do određene razine tržišne snage kao i na utvrđivanje ograničenja odnosno odredbi koje takvi sporazumi ne smiju sadržavati. Ovo je u skladu s ekonomski temeljenim pristupom koji ocjenjuje učinak sporazuma na mjerodavnom tržištu. Međutim, treba priznati da u sektoru osiguranja postoje određene vrste suradnje koje uključuju sve poduzetnike na mjerodavnom tržištu osiguranja za koje se može smatrati da općenito ispunjavaju uvjete utvrđene u članku 81., stavku (3) Ugovora.

(8) U svrhu primjene članka 81., stavka (3) Ugovora putem uredbe nije neophodno definirati one sporazume koji mogu biti obuhvaćeni zabranom iz članka 81., stavak (1). Pri pojedinačnoj ocjeni sporazuma sukladno članku 81., stavak (1) u obzir treba uzeti nekoliko čimbenika, a posebno strukturu mjerodavnog tržišta.

⁴ COM (1999) 192 završna verzija.

⁵ CES 1139/99.

⁶ PE A5-0104/00.

(9) Pogodnosti skupnog izuzeća trebale bi biti ograničene na one sporazume za koje se s dostatnom sigurnošću može pretpostaviti da ispunjavaju uvjete iz članka 81., stavka (3) Ugovora.

(10) Suradnja između osiguravatelja ili suradnja unutar udruženja osiguravatelja u postupku izračunavanja prosječnih troškova pokriva određenog rizika u prošlosti, odnosno u slučaju životnog osiguranja, tablica stopa smrtnosti ili tablica učestalosti bolesti, nesreća i invaliditeta, unapređuje znanja o rizicima te pojedinačnim društvima - osiguravateljima omogućuje stupnjevanje rizika. To s druge strane može omogućiti pristup tržištu i tako biti na dobrobit potrošačima. Isto vrijedi i za zajedničke studije o vjerojatnom učinku vanjskih okolnosti koje mogu utjecati na učestalost ili razmjer zahtjeva za naknadu štete ili na prihod od različitih vrsta ulaganja. Međutim, neophodno je osigurati da će takva suradnja biti obuhvaćena izuzećem samo do mjere koja je nužna da bi se ti ciljevi postigli. Stoga je primjereno propisati da sporazumi o bruto premijama osiguranja neće biti izuzeti. Uistinu, bruto premije osiguranja mogu biti niže od iznosa na koje upućuju rezultati izračunskih tablica odnosno predmetnih studija, budući da osiguravatelji mogu prihode od svojih investicija koristiti kako bi smanjili svoje premije osiguranja. Štoviše, predmetni izračuni, tablice ili studije trebali bi biti neobvezujući i služiti samo kao referentne vrijednosti.

(11) Nadalje, što su šire kategorije u koje se grupiraju statistike o troškovima pokriva određenog rizika u prošlosti, to je manja mogućnost da osiguravatelji izračunavaju premije osiguranja temeljem neke uže osnove. Stoga je primjereno izuzećem obuhvatiti zajedničke izračune troškova rizika iz prošlosti pod uvjetom da su raspoložive statistike izrađene tako da sadrže onoliko detalja i razlikovnosti koliko to aktuarski zahtijeva izrada statistika osiguranja.

(12) Nadalje, budući da je pristup takvim izračunima, tablicama i studijama neophodan kako osiguravateljima koji već djeluju na mjerodavnom zemljopisnom tržištu ili tržištu proizvoda, tako i osiguravateljima koji tek razmatraju ulazak na to tržište, ovim se zadnje navedenima mora omogućiti pristup izračunskim tablicama i studijama i to pod razumnim i nediskriminirajućim uvjetima u odnosu na osiguravatelje koji su već prisutni na tom tržištu. Takvi uvjeti mogu, primjerice, uključivati obvezu osiguravatelja koji još nije prisutan na tržištu da u slučaju ulaska na tržište daje statističke podatke povodom zahtjeva za naknadu štete. Oni također mogu uključivati obvezu na članstvo u udruženju osiguravatelja koje je izradilo izračune, sve dok je pristup takvom članstvu otvoren osiguravateljima koji još nisu aktivni na predmetnom tržištu pod razumnim i nediskriminirajućim uvjetima. Međutim, ne bi se smatrala razumnom bilo kakva naknada za pristup izračunima odnosno povezanim studijama osiguravateljima koji nisu pridonijeli njihovoj izradi u slučaju kad bi visina te naknade bila tako visoka da bi predstavljala zapreku pristupu tržištu.

(13) Pouzdanost zajedničkih izračuna, tablica i studija raste s količinom statistike na kojoj se temelje. Osiguravatelji s visokim tržišnim udjelima mogu unutar kuće

proizvesti statistike dostatne za pouzdane izračune, no oni s malim tržišnim udjelima to neće biti u mogućnosti, a kamoli novi sudionici na tržištu. Uključivanje podataka svih osiguravatelja na tržištu, uključujući i velike, u takve zajedničke izračune, tablice i studije, promiče tržišno natjecanje jer pomaže manjim osiguravateljima i olakšava pristup tržištu. S obzirom na ovu specifičnost sektora osiguranja, izuzeće za takve zajedničke izračune i studije nije primjereno uvjetovati pragovima tržišnog udjela.

(14) Standardni uvjeti polica osiguranja ili standardne pojedinačne odredbe te standardni modeli dobiti police životnog osiguranja mogu proizvesti učinkovitosti. Primjerice, oni osiguravateljima mogu stvoriti dobit, manjim ili neiskusnim osiguravateljima mogu omogućiti ulazak na tržište, nadalje mogu pomoći osiguravateljima u ispunjavanju pravnih obveza, a organizacije potrošača mogu ih koristiti kao polazišta za usporedbu polica osiguranja iz ponude različitih osiguravatelja.

(15) Standardni uvjeti polica osiguranja, međutim, ne smiju dovoditi niti do standardizacije proizvoda niti do stvaranja znatne neravnoteže između prava i obveza koje proizlaze iz ugovora. Sukladno tome, izuzeće bi se trebalo primjenjivati na standardne uvjete polica osiguranja samo pod uvjetom da isti nisu obvezujući te da se izričito navodi da poduzetnici stranke u sporazumu mogu nuditi različite uvjete polica osiguranja svojim kupcima. Štoviše, standardni uvjeti polica osiguranja ne smiju na bilo koji način sustavno isključivati određene vrste rizika, a da pri tom ne daju izričitu mogućnost da sporazum uključi osiguranje tog rizika, te ne smiju dopuštati da se ugovorni odnos s ugovarateljem police osiguranja veže na nerazmjerno dugo vremensko razdoblje ili da ide dalje od primarnog cilja police osiguranja. Ovo ne dovodi u pitanje obveze uključivanja određenih rizika u određene police osiguranja koje proizlaze iz prava Zajednice odnosno nacionalnog prava.

(16) Osim toga, neophodno je utvrditi da zajednički standardni uvjeti polica osiguranja moraju biti opće dostupni svakoj zainteresiranoj osobi, a posebno ugovarateljima osiguranja, kako bi se osigurala stvarna transparentnost i time ostvarila korist za potrošače.

(17) Uključivanje onih rizika u policu osiguranja, kojima značajan broj ugovaratelja osiguranja nije istovremeno izložen, može spriječiti inovacije budući da povezivanje različitih međusobno neovisnih rizika može dovesti do nedostatka poticaja za osiguravatelje da za iste nude odvojeno i specifično osiguranje rizika. Odredba koja nameće takvo sveobuhvatno pokriće rizika stoga ne bi trebala biti obuhvaćena skupnim izuzećem. Kada postoji pravna obveza osiguravatelja da u police osiguranja uključe pokriće rizika kojima značajni broj ugovaratelja osiguranja nije istovremeno izložen, tada uključivanje standardne odredbe koja odražava takvu pravnu obvezu u neobvezujući model ugovora ne predstavlja ograničavanje tržišnog natjecanja te neće biti obuhvaćeno zabranom iz članka 81., stavka (1) Ugovora.

(18) Grupe su-osiguravatelja odnosno su-reosiguravatelja (koje se često nazivaju udruženjima ili pulovima , *eng. "pools"*) mogu osiguravateljima i reosiguravateljima omogućiti davanje osiguranja odnosno reosiguranja za rizike za koje bi u odsutnosti udruženja mogli ponuditi samo nedostatno pokriće. Udruženja također mogu osiguravateljima i reosiguravateljima pomoći u stjecanju iskustva o rizicima koji im nisu poznati. Međutim, takve grupe osiguravatelja mogu uključivati i ograničenja tržišnog natjecanja, kao što su to standardizacija uvjeta polica osiguranja pa čak i iznosa pokrića i premija osiguranja. Stoga je primjereno utvrditi okolnosti u kojima takve grupe mogu koristiti pogodnosti izuzeća.

(19) Za tzv. stvarno nove rizike nije moguće unaprijed znati koja je količina rezervi potrebna za pokriće rizika, niti bi li dvije ili više takvih grupa mogle istovremeno postojati s ciljem pružanja ove vrste osiguranja. Udruživanje radi su-osiguranja odnosno su-reosiguranja isključivo takvih novih rizika (a ne kombinacije novih i postojećih rizika), može stoga biti obuhvaćeno izuzećem na ograničeno vremensko razdoblje. Tri godine trebale bi biti primjereno razdoblje za stvaranje dostatne količine podataka o zahtjevima za naknadu štete, a u svrhu ocjene neophodnosti stvaranja nekog udruženja osiguravatelja. Ova Uredba stoga obuhvaća izuzećem svaku takvu novoosnovanu grupu sa svrhom pokrića novog rizika, tijekom prve tri godine njezina postojanja.

(20) Pojam "novih rizika" razjašnjava da su u definiciju uključeni samo rizici koji prije nisu postojali, što primjerice isključuje rizike koji su do sada postojali, ali nisu bili osigurani. Štoviše, rizik čija se priroda u značajnoj mjeri mijenja (primjerice, znatan porast terorističkih djelovanja) nije obuhvaćen definicijom, budući da sam rizik u ovom slučaju nije nov. Novi rizik, po samoj svojoj prirodi, iziskuje potpuno novi proizvod osiguranja i ne može se pokriti dodavanjem odnosno preoblikovanjem postojećeg proizvoda osiguranja.

(21) Grupama su-osiguravatelja i su-reosiguravatelja koje pružaju pokriće rizika koji nisu novi, a koje ograničavaju tržišno natjecanje, može se pod sasvim određenim ograničenim okolnostima priznati da proizvode korist koja im može opravdati izuzeće kako to predviđa članak 81. stavak (3), čak i kada bi se te grupe su-osiguravatelja i su-reosiguravatelja mogle zamijeniti dvama ili više konkurentnih osiguravatelja. Navedene grupe primjerice mogu svojim članovima omogućiti stjecanje potrebnog iskustva u određenom dijelu osiguranja kojim se bave, kao i uštede troškova i smanjenje premija osiguranja putem zajedničkog reosiguranja po povoljnijim uvjetima. Međutim, izuzeće za takve grupe neće biti opravdano ako predmetna grupa ostvaruje korist od znatne razine tržišne snage, budući da bi u tim okolnostima ograničavanje tržišnog natjecanja koje proizlazi iz postojanja samog udruženja u pravilu prevagnulo nad mogućim pozitivnim učincima.

(22) Ova Uredba stoga obuhvaća izuzećem svaku takvu grupu su-osiguravatelja i su-reosiguravatelja koja postoji više od tri godine, odnosno koja nije stvorena s ciljem pokrića novog rizika, pod uvjetom da proizvodi osiguranja za koje članovi unutar grupe izdaju police osiguranja, ne prelaze sljedeće pragove: 25% mjerodavnog tržišta u slučaju grupa su-reosiguravatelja i 20% u slučaju grupa su-osiguravatelja. Prag tržišnog udjela za grupe su-osiguravatelja je niži jer ta udruženja (pulovi) mogu uključivati jedinstvene uvjete polica osiguranja i bruto premije osiguranja. Ova se izuzeća, međutim, primjenjuju samo ako predmetna grupa ispunjava daljnje uvjete utvrđene u ovoj Uredbi koji su usmjereni na održavanje ograničavanja tržišnog natjecanja između članova grupe na najmanjoj razini.

(23) Udruženja osiguravatelja koja nisu obuhvaćena područjem primjene ove Uredbe, mogu zadovoljavati uvjete za pojedinačno izuzeće, ovisno o svojstvima samog udruženja i specifičnim uvjetima predmetnog tržišta. Uzimajući u obzir da se mnoga osiguravajuća tržišta stalno razvijaju, u takvim bi slučajevima bila potrebna pojedinačna analiza kako bi se utvrdilo jesu zadovoljeni uvjeti iz članka 81., stavka (3) Ugovora.

(24) U slučaju kada neko udruženje ili udruženja osiguravatelja ili reosiguravatelja usvoji tehničke specifikacije, norme i pravila postupanja koji se odnose na sigurnosne uređaje te postupke ocjene usklađenosti sigurnosnih uređaja s tehničkim specifikacijama, normama i pravilima postupanja, to može predstavljati dobrobit jer osiguravateljima i reosiguravateljima daje polazište pri ocjeni veličine rizika kojeg u određenom slučaju moraju pokriti, što ovisi o kvaliteti sigurnosne opreme te njenoj ugradnji i održavanju. Međutim, ako na razini Zajednice postoje tehničke specifikacije, sustavi klasifikacije, norme, postupci i pravila postupanja, koji su usklađeni sa zakonodavstvom Zajednice u području slobodnog kretanja robe, nije primjereno uredbom izuzimati bilo koje sporazume između osiguravatelja koji imaju isti cilj i svrhu, budući da je cilj takvog usklađivanja na europskoj razini odrediti sveobuhvatne i primjerene razine sigurnosti sigurnosnih uređaja koje se jedinstveno primjenjuju u čitavoj Zajednici. Svaki sporazum između osiguravatelja koji sadrži različite uvjete u odnosu na sigurnosne uređaje mogao bi ugroziti postizanje toga cilja.

(25) Što se tiče ugradnje i održavanja sigurnosnih uređaja, a budući da na razini Zajednice ne postoji takva usklađenost, uredbom mogu biti izuzeti sporazumi između osiguravatelja kojima se utvrđuju tehničke specifikacije odnosno postupci odobravanja koji se koriste u jednoj ili više država članica. Međutim, izuzeće bi trebalo biti podložno ispunjenju određenih uvjeta, a posebno uvjetu da svaki osiguravatelj mora zadržati slobodu da izabere odredbe i uvjete pod kojima će prihvatiti osiguravanje uređaja, kao i poduzetnika koji ih postavljaju i održavaju, a koji nisu zajednički odobreni.

(26) Komisija može opozvati pogodnost skupnog izuzeća ako pojedinačni sporazumi izuzeti ovom Uredbom, prema tumačenju upravne prakse Komisije i

sudske prakse Suda EZ-a, ipak proizvode učinke koji nisu u skladu s člankom 81., stavkom (3) Ugovora. To posebno može biti slučaj kada se studije o učinku budućih kretanja temelje na pretpostavkama koje nisu opravdane, zatim ako preporučeni standardni uvjeti polica osiguranja sadrže odredbe koje, na štetu ugovaratelja osiguranja, stvaraju znatnu neravnotežu između prava i obveza koje proizlaze iz ugovora, kao i ako se grupe koriste odnosno vode na takav način da jednom ili više poduzetnika koji u njoj sudjeluju pružaju mogućnost stjecanja odnosno jačanja položaja znatne tržišne snage na mjerodavnom tržištu, ili ako te grupe za posljedicu imaju podjelu tržišta.

(27) Da bi se olakšalo sklapanje sporazuma, od kojih neki mogu uključivati značajne odluke o ulaganjima, rok važenja ove Uredbe trebao bi biti utvrđen na razdoblje od sedam godina.

(28) Ova Uredba ne dovodi u pitanje primjenu članka 82. Ugovora.

(29) U skladu s načelom prednosti prava Zajednice, nijedna mjera koja je donesena sukladno nacionalnom pravu tržišnog natjecanja ne bi trebala dovoditi u pitanje jedinstvenu primjenu pravila Zajednice u području tržišnog natjecanja na čitavom zajedničkom tržištu Zajednice, odnosno puni učinak bilo koje mjere usvojene pri provedbi tih pravila, uključujući i ovu Uredbu,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

POGLAVLJE I

IZUZEĆE I DEFINICIJE

Članak 1.

Izuzeće

Temeljem članka 81., stavak (3) Ugovora i podložno odredbama ove Uredbe, ovime se proglašava da se članak 81., stavak 1. Ugovora neće primjenjivati na sporazume sklopljene između dva ili više poduzetnika koji djeluju u sektoru osiguranja (u daljnjem tekstu: poduzetnici sudionici sporazuma), a koji se odnose na:

a) zajedničko utvrđivanje i distribuciju:

- izračuna prosječnih troškova pokriva određene rizika iz prošlosti (u daljnjem tekstu: izračuni);

- u području osiguranja koja uključuju element kapitalizacije, tablica smrtnosti, te tablica koje prikazuju učestalost bolesti, nesreća i invaliditeta (u daljnjem tekstu: tablice);

b) zajedničko provođenje studija o vjerojatnom učinku općih vanjskih okolnosti na koje poduzetnici sudionici sporazuma ne mogu utjecati, a koje se odnose na učestalost ili razmjer budućih zahtjeva za naknadu štete za određeni rizik ili

kategoriju rizika, ili na profitabilnost vrsta ulaganja (u daljnjem tekstu: studije), kao i na distribuciju rezultata takvih studija;

c) zajedničko utvrđivanje i distribuciju neobvezujućih standardnih uvjeta polica osiguranja za direktna osiguranja (u daljnjem tekstu: standardni uvjeti polica osiguranja);

d) zajedničko utvrđivanje i distribuciju neobvezujućih modela koji prikazuju dobit koja će se ostvariti od police osiguranja koja uključuje element kapitalizacije (u daljnjem tekstu: modeli);

e) osnivanje i djelovanje grupa poduzetnika osiguravatelja ili grupa poduzetnika osiguravatelja i reosiguravatelja, u cilju zajedničkog pokrića određenih kategorija rizika putem zajedničkog osiguranja ili reosiguranja;

f) utvrđivanje, priznavanje i distribuciju:

-tehničkih specifikacija, normi ili pravila postupanja za one vrste sigurnosnih uređaja za koje na razini Zajednice ne postoje tehničke specifikacije, klasifikacijski sustavi, norme, postupci ili pravila postupanja koji bi bili usklađeni sa zakonodavstvom Zajednice u području slobodnog kretanja robe, te postupci ocjene i odobravanja sukladnosti sigurnosnih uređaja s takvim specifikacijama, normama ili pravilima postupanja,

- tehničkih specifikacija, normi ili pravila postupanja koji se odnose na ugradnju i održavanje sigurnosnih uređaja, te postupka ocjene i odobravanja usklađenosti poduzetnika koji ugrađuju ili održavaju sigurnosne uređaje s tim specifikacijama, normama ili pravilima postupanja.

Članak 2.

Definicije

U smislu ove Uredbe, primjenjivat će se sljedeće definicije:

1. "Sporazum" znači sporazum, odluku udruženja poduzetnika ili usklađeno djelovanje;
2. "Poduzetnici sudionici sporazuma" znače poduzetnike koji su stranke sporazuma i njihove povezane poduzetnike;
3. "Povezani poduzetnici" su:
 - a) poduzetnici u kojima stranka u sporazumu, izravno ili neizravno:
 - i. ima ovlast ostvarivati više od polovice glasačkih prava, ili
 - ii. ima ovlast na postavljanje više od polovice članova nadzornog odbora, uprave, odnosno odgovarajućih tijela koja pravno zastupaju poduzetnika, ili
 - iii. ima pravo na upravljanje poslovanjem poduzetnika;
 - b) poduzetnici koji, izravno ili neizravno, imaju nad strankom u sporazumu prava ili ovlasti navedene u točki a);
 - c) poduzetnici u kojima poduzetnik naveden pod točkom b) ima, izravno ili neizravno, prava ili ovlasti navedene u točki a);
 - d) poduzetnici u kojima stranka u sporazumu zajedno s jednim ili više poduzetnika navedenih u točki a), b) ili c), ili u kojoj dva ili više zadnje navedena poduzetnika zajednički imaju prava ili ovlasti navedene u točki a);
 - e) poduzetnici u kojima prava ili ovlasti navedene u točki a) zajednički drže:

- i. stranke u sporazumu ili njihovi povezani poduzetnici (povezana društva) iz točaka a) do d), ili
 - ii. jedna ili više stranaka u sporazumu ili jedno ili više s njima povezanih poduzetnika navedenih u točkama a) do d) i jedna ili više trećih strana.
4. "Standardni uvjeti police osiguranja" su sve odredbe koje su sadržane u modelu polica osiguranja ili referentnim policama osiguranja, koje su zajedno pripremili osiguravatelji odnosno tijela ili udruženja osiguravatelja;
5. "Grupe su-osiguravatelja" su udruženja osiguravatelja koje su osnovali osiguravatelji koji:
- i) su suglasni da u ime i za račun svih sudionika grupe izdaju police osiguranja određene kategorije rizika; ili
 - ii) povjeravaju izdavanje i upravljanje policama osiguranja za određene kategorije rizika u njihovo ime i za njihov račun jednom od osiguravatelja, zajedničkom brokeru ili zajedničkom tijelu osnovanom u tu svrhu.
6. "Grupe su-reosiguravatelja" su udruženja koja su osnovali osiguravatelji, eventualno i uz sudjelovanje jednog ili više reosiguravatelja:
- i) s ciljem uzajamnog reosiguranja svih svojih odgovornosti ili dijela svojih odgovornosti u odnosu na određene kategorije rizika ;
 - ii) kako bi u nekim slučajevima u ime svih sudionika i za njihov račun prihvatili reosiguranje iste kategorije rizika;
7. "Novi rizici" su rizici koji prije nisu postojali i čije se pokriće osiguranjem može ostvariti samo uz uvjet stvaranja potpuno novog proizvoda osiguranja, ne uključujući pri tom nadopunu, poboljšanje ili zamjenu postojećeg proizvoda osiguranja.
8. "Sigurnosni uređaji" su sastavni dijelovi i oprema osmišljena za sprječavanje i smanjenje gubitaka, kao i sustavi izgrađeni od takvih elemenata.
9. "Bruto premija osiguranja" je cijena koja se zaračunava kupcu police osiguranja.

POGLAVLJE II

ZAJEDNIČKI IZRAČUNI, TABLICE I STUDIJE

Članak 3.

Uvjeti za izuzeće

1. Izuzeće iz članka 1., točke a) primjenjivat će se uz uvjet da izračuni ili tablice:

a) budu utemeljeni na sakupljenim podacima koji su raspoređeni na niz godina rizika izabranih tako da čine neko promatrano razdoblje, i koji se odnose na istovjetne ili usporedive rizike u broju dostatnom da bi činio osnovu za statističku obradu i koja će, između ostalog, rezultirati brojčanim podacima o:

- broju zahtjeva za naknadu štete tijekom navedenog razdoblja,
- broju pojedinačnih rizika osiguranih u svakoj godini rizika tijekom odabranog promatranog razdoblja,
- ukupno plaćenim iznosima ili dospjelim obvezama koje se odnose na zahtjeve za naknadu štete podnesene tijekom navedenog razdoblja,

- ukupnom iznosu svota osiguranja za svaku godinu rizika tijekom odabranog promatranog razdoblja;
- b) uključuju detaljan prikaz raspoložive statistike, koliko je to aktuarski primjereno;
- c) ni pod kojim okolnostima ne uključuju elemente potencijalnih nepredviđenih izdataka, prihoda koji proizlazi iz rezervi, administrativnih ili tržišnih troškova ili fiskalnih ili parafiskalnih doprinosa, niti prihode od ulaganja, niti očekivanu dobit.

2. Izuzeća predviđena člankom 1., točkom a) i člankom 1., točkom b), primjenjivat će se pod uvjetom da izračuni, tablice odnosno rezultati studija:

- a) ne imenuju predmetne osiguravatelje ili bilo koju osiguranu stranku;
- b) pri prikupljanju i distribuciji, sadrže izjavu da su neobvezujući;
- c) su pod razumnim i nediskriminirajućim uvjetima raspoloživi svakom osiguravatelju koji zatraži njihov primjerak, uključujući osiguravatelje koji nisu aktivni na zemljopisnom tržištu ili tržištu proizvoda na koja se ti izračuni, tablice odnosno rezultati studija odnose.

Članak 4.

Sporazumi koji nisu obuhvaćeni izuzećem

Izuzeće iz članka 1. neće se primjenjivati kada poduzetnici sudionici sporazuma dogovore između sebe, nametnu drugim poduzetnicima ili obvežu druge poduzetnike da ne upotrebljavaju izračune ili tablice koje se razlikuju od izračuna ili tablica utvrđenih sukladno odredbi članka 1. točke a), ili da ne odstupaju od rezultata studija iz članka 1. točke b).

POGLAVLJE III

STANDARDNI UVJETI I MODELI POLICA OSIGURANJA

Članak 5.

Uvjeti za izuzeće

1. Izuzeće iz članka 1., stavka c) primjenjuje se uz uvjet:

- a) da se standardni uvjeti polica osiguranja utvrđuju i distribuiraju uz izričitu izjavu da isti nisu obvezujući te da ne postoji preporuka za njihovu uporabu;
- b) da standardni uvjeti polica izričito navode da su poduzetnici sudionici sporazuma slobodni ponuditi različite uvjete polica osiguranja svojim kupcima, i
- c) da su standardni uvjeti polica osiguranja dostupni svakoj zainteresiranoj strani i da se mogu dobiti jednostavno na zahtjev.

2. Izuzeće iz članka 1., točke d) primjenjivat će se pod uvjetom da se neobvezujući modeli utvrđuju i distribuiraju samo u obliku naputka.

Članak 6.

Sporazumi koji nisu obuhvaćeni izuzećem

1. Izuzeće iz članka 1., točke c) neće se primjenjivati kada standardni uvjeti polica osiguranja sadrže odredbe koje:

- a) na bilo koji način ukazuju na visinu bruto premija osiguranja;

- b) sadrže iznos osiguranja ili dijela osiguranja koji ugovaratelj osiguranja mora sam platiti (tzv. "pretjerano osiguranje");
 - c) nameću sveobuhvatno osiguranje koje uključuje rizike kojima značajan broj ugovaratelja osiguranja nije istovremeno izložen;
 - d) daju pravo osiguravatelju da održi policu osiguranja na snazi u slučaju da isti otkaže dio osiguranja, poveća premiju osiguranja a da nije promijenio rizik ili opseg pokrića rizika (pri tom ne dovodeći u pitanje klauzule koje se odnose na indeksaciju), ili na drugi način izmijeni uvjete police osiguranja bez izričitog pristanka ugovaratelja osiguranja;
 - e) daju pravo osiguravatelju da bez izričitog pristanka ugovaratelja osiguranja izmijeni trajanje police osiguranja;
 - f) u području neživotnog osiguranja ugovaratelju osiguranja nameću ugovorno razdoblje koje je duže od tri godine;
 - g) nameću produženje police osiguranja na razdoblje duže od jedne godine, u slučaju kada je ugovoreno da će se ista automatski obnavljati, osim u slučaju ako je po isteku zadanog razdoblja otkazana;
 - h) zahtijevaju od ugovaratelja osiguranja da prihvati reaktiviranje police osiguranja koja je obustavljena zbog nestanka osiguranog rizika, u slučaju ako je ugovaratelj osiguranja ponovno izložen istovrsnom riziku;
 - i) zahtijevaju od ugovaratelja osiguranja da za različite rizike ugovara osiguranje kod istog osiguravatelja;
 - j) zahtijevaju od ugovaratelja osiguranja da u slučaju prodaje predmeta osiguranja, stjecatelja istog obveže na preuzimanje police osiguranja;
 - k) isključe ili ograniče osiguranje rizika ako ugovaratelj osiguranja koristi sigurnosne uređaje ili poduzetnike koji ugrađuju ili održavaju sigurnosne uređaje, koje u skladu s mjerodavnim specifikacijama nije odobrilo udruženje odnosno udruženja osiguravatelja u jednoj ili više država članica ili na europskoj razini.
2. Izuzeće iz članka 1., točke c) neće se primjenjivati na poduzetnike ili udruženja poduzetnika koji se međusobno dogovore, ili se dogovore da obvežu druge poduzetnike, da ne primjenjuju uvjete polica osiguranja koji se razlikuju od uvjeta standardnih polica osiguranja utvrđenih sporazumom između sudionika sporazuma.
3. Ne dovodeći u pitanje utvrđivanje posebnih uvjeta osiguranja za određene socijalne kategorije stanovništva ili za određene kategorije zanimanja, izuzeće iz članka 1., točke c) neće se primjenjivati na sporazume, odluke i usklađena djelovanja koja isključuju pokriće određenih kategorija rizika zbog posebnih obilježja ugovaratelja osiguranja.
4. Izuzeće iz članka 1., točke d) neće se primjenjivati kada, ne dovodeći u pitanje zakonski nametnute obveze, neobvezujući modeli uključuju samo određene kamatne stope ili sadrže iznose koji ukazuju na administrativne troškove;
5. Izuzeće iz članka 1., točke d) neće se primjenjivati na poduzetnike ili udruženja poduzetnika koji se sporazumno dogovore ili uzajamno obvežu, ili nametnu obvezu drugim poduzetnicima, da ne primjenjuju druge modele izračuna koji prikazuju dobit od police osiguranja osim onih koje su sporazumom utvrdili sudionici sporazuma.

POGLAVLJE IV ZAJEDNIČKO POKRIĆE ODREĐENIH VRSTA RIZIKA

Članak 7.

Primjena izuzeća i pragova tržišnih udjela

1. U odnosu na grupe su-osiguravatelja i su-reosiguravatelja koje su osnovane nakon dana stupanja na snagu ove Uredbe isključivo u svrhu pokrića novih rizika, izuzeće iz članka 1., točke e) primjenjivat će se u razdoblju od tri godine od datuma kada je grupa prvi put osnovana, a neovisno o visini tržišnog udjela grupe.

2. U odnosu na grupe su-osiguravatelja i su-reosiguravatelja koje nisu obuhvaćene odredbom iz stavka (1) ovog članka (dakle iz razloga što postoje duže od tri godine ili nisu osnovane isključivo u svrhu pokrića nekog novog rizika), izuzeće iz članka 1., točke e) primjenjivat će se sve dok je ova Uredba na snazi, pod uvjetom da proizvodi osiguranja koji su utvrđeni unutar grupe i za koje se od strane poduzetnika sudionika sporazuma ili za njihov račun izdaju police osiguranja, na bilo kojem mjerodavnom tržištu ne predstavljaju:

a) više od 20% udjela na mjerodavnom tržištu, u slučaju grupa su-osiguravatelja;
b) više od 25% udjela na mjerodavnom tržištu, u slučaju grupa su-reosiguravatelja.

3. U svrhu primjene praga tržišnog udjela iz stavka (2) primjenjuju se sljedeća pravila:

a) tržišni udjel izračunava se na temelju podataka o bruto prihodu od polica osiguranja; ukoliko podaci o bruto prihodu nisu dostupni, u svrhu određivanja tržišnog udjela sudionika sporazuma mogu se primijeniti procjene temeljene na drugim pouzdanim tržišnim podacima, uključujući vrijednost osiguranja pokrivenog policama osiguranja ili vrijednost osiguranog rizika;
b) tržišni udjel izračunava se na temelju podataka koji se odnose na kalendarsku godinu koja je prethodila sklapanju sporazuma;
c) tržišni udjel poduzetnika iz članka 2. stavka (3), točka e), ravnomjerno se raspodjeljuje svakom poduzetniku koji ima prava ili ovlasti navedene u članku 2. stavku (3), točka a).

4. Ako tržišni udjel iz točke a) drugog stavka u trenutku sklapanja sporazuma ne iznosi više od 20%, a naknadno se poveća iznad tog iznosa, ali pri tomu ne premaši 22%, izuzeće iz članka 1., točka e) će se nastaviti primjenjivati tijekom razdoblja od dvije uzastopne kalendarske godine koje slijede godinu u kojoj je prag tržišnog udjela od 20% prvi puta premašen.

5. Ako tržišni udjel iz točke a) drugog stavka u trenutku sklapanja sporazuma nije veći od 20%, ali se naknadno poveća iznad iznosa od 22%, izuzeće iz članka 1. točka e) će se nastaviti primjenjivati u razdoblju od jedne kalendarske godine koja slijedi godinu u kojoj je prvi put premašen prag od 22%.

6. Pogodnosti izuzeća iz stavaka 4. i 5. ne smiju se kombinirati na način da izuzeće prelazi vremensko razdoblje od dvije kalendarske godine.

7. Ako tržišni udjel iz točke b) drugog stavka u trenutku sklapanja sporazuma ne iznosi više od 25% ali se naknadno poveća iznad te razine ne prelazeći iznos od 27%, izuzeće iz članka 1., točke e) nastavit će se primjenjivati tijekom razdoblja

od dvije uzastopne kalendarske godine koje slijede godinu u kojoj je prag od 25% bio prvi puta premašen.

8. Ako tržišni udjel iz točke b) drugog stavka u trenutku sklapanja sporazuma ne iznosi više od 25% ali se naknadno poveća iznad iznosa od 27%, izuzeće iz članka 1., točke e) nastavit će se primjenjivati u razdoblju od jedne kalendarske godine koja slijedi godinu u kojoj je prag od 27% prvi puta premašen.

9. Pogodnosti izuzeća iz stavaka 7. i 8. ne smiju se kombinirati na način da izuzeće prelazi vremensko razdoblje od dvije kalendarske godine.

Članak 8.

Uvjeti za izuzeće

Izuzeće iz članka 1., točke e) primjenjivat će se pod uvjetom da:

- a) svaki poduzetnik sudionik sporazuma ima pravo istupa iz grupe, u istupnom roku od najviše godinu dana od podnošenja izjave o istupu, bez snošenja bilo kakvih sankcija;
- b) pravila grupe ne obvezuju bilo kojeg člana grupe da, u cijelosti ili djelomično, preko grupe osigura ili reosigura bilo koju vrstu rizika koju pokriva grupa;
- c) pravila grupe ne ograničavaju aktivnosti grupe ili njenih članova u osiguravanju ili reosiguravanju rizika koji se nalaze na bilo kojem zemljopisnom području Europske unije;
- d) sporazum ne ograničava proizvodnju i prodaju;
- e) sporazum ne dijeli tržišta odnosno kupce;
- f) se članovi grupe su-reosiguravatelja ne dogovaraju o bruto premijama osiguranja koje zaračunavaju u direktnom osiguranju; i
- g) niti jedan član grupe, odnosno poduzetnik koji ima odlučujući utjecaj na utvrđivanje poslovne politike grupe, istovremeno nije član druge grupe koja djeluje na istom mjerodavnom tržištu, odnosno nema odlučujući utjecaj na utvrđivanje poslovne politike te druge grupe.

POGLAVLJE V

SIGURNOSNI UREĐAJI

Članak 9.

Uvjeti za izuzeće

Izuzeće iz članka 1., točke f) primjenjivat će se pod uvjetom da:

- a) su tehničke specifikacije i postupci ocjene usklađenosti precizni, tehnički opravdani i razmjerni učincima koji se predmetnim sigurnosnim uređajem žele postići;
- b) su pravila za ocjenu poduzetnika koji ugrađuju i/ili održavaju sigurnosne uređaje objektivna, da se odnose na njihova tehnička i profesionalna znanja te da njihova primjena nije diskriminirajuća;
- c) se takve specifikacije i pravila utvrđuju i distribuiraju uz izričitu popratnu izjavu da su osiguravatelji slobodni prihvatiti osiguranje drugih sigurnosnih uređaja ili poduzetnika koji ugrađuju ili održavaju sigurnosne uređaje, koji nisu usklađeni s navedenim tehničkim specifikacijama ili pravilima, u odredbama i pod uvjetima koje sami izaberu;

- d) se takve specifikacije i pravila dostavljaju jednostavno na zahtjev svakoj zainteresiranoj strani;
- e) svaki popis sigurnosnih uređaja i poduzetnika koji ugrađuju i održavaju sigurnosne uređaje, a koji su usklađeni sa specifikacijama, uključuje klasifikaciju temeljenu na razini postignutog učinka;
- f) zahtjev za ocjenom može podnijeti bilo koji podnositelj u bilo koje vrijeme;
- g) ocjena usklađenosti podnositelju zahtjeva ne nameće troškove koji su nerazmjerni troškovima postupka odobravanja;
- h) sigurnosni uređaji i poduzetnici koji ugrađuju i održavaju sigurnosne uređaje, a koji udovolje kriterijima ocjene, na nediskriminirajući način o tome dobivaju potvrdu u roku od šest mjeseci od dana podnošenja zahtjeva, osim u slučajevima kada tehničke okolnosti opravdavaju razumno duži rok;
- i) je potvrda o usklađenosti i odobravanju izdana u pisanom obliku;
- j) su razlozi za odbijanje izdavanja potvrde o usklađenosti dani u pisanom obliku, te da im je priložena preslika zapisnika provedenih testova i provjera;
- k) su razlozi za odbijanje zahtjeva za izdavanjem potvrde pismeno obrazloženi; te da
- l) specifikacije i pravila primjenjuju tijela ovlaštena za norme iz serije EN 45 000 i EN ISO/IEC 17025.

POGLAVLJE VI OSTALE ODREDBE

Članak 10.

Ukidanje skupnog izuzeća

Komisija može opozvati pogodnost ove Uredbe, prema članku 7. Uredbe Vijeća (EEZ) broj 1534/91, ako, bilo po službenoj dužnosti ili na zahtjev države članice odnosno fizičke ili pravne osobe koja se poziva na svoj pravni interes, u određenom slučaju utvrdi da sporazum, na koji se primjenjuje izuzeće iz članka 1., ipak proizvodi učinke koji nisu u skladu s uvjetima utvrđenima u članku 81., stavku 3. Ugovora, a posebno kada:

- a) se studije na koje se primjenjuje izuzeće iz članka 1., stavka b) temelje na pretpostavkama koje nisu opravdane;
- b) standardni uvjeti police osiguranja na koje se primjenjuje izuzeće iz članka 1., točke c) sadrže odredbe koje na štetu ugovaratelja osiguranja stvaraju znatnu neravnotežu između prava i obveza koje proizlaze iz ugovora;
- c) u odnosu na zajedničko pokriće određenih vrsta rizika na koje se primjenjuje izuzeće iz članka 1., točke e), osnivanje odnosno djelovanje grupe ima za posljedicu podjelu tržišta u odnosu na predmetne proizvode osiguranja ili srodne proizvode, a to čini putem uvjeta koji se odnose na pristup grupi, utvrđivanja rizika koji će se pokriti, sporazuma o retrocesiji (sporazuma o dijeljenju rizika i ustupanju rizika drugom reosiguravatelju) odnosno bilo kojim drugim sredstvima. proizvoda.

Članak 11.

Prijelazno razdoblje

Zabrana utvrđena u članku 81., stavku (1) Ugovora neće se primjenjivati tijekom razdoblja od 1. travnja 2003. do 31. ožujka 2004. u odnosu na sporazume koji su već na snazi 31. ožujka 2003., a koji ne ispunjavaju uvjete za izuzeće predviđene ovom Uredbom, ali ispunjavaju uvjete za izuzeće predviđene Uredbom (EEZ) broj 3932/92.

Članak 12.

Rok važenja

Ova Uredba stupa na snagu 1. travnja 2003.

Ova Uredba prestaje važiti 31. ožujka 2010.

Ova je Uredba obvezujuća u svojoj cijelosti i izravno se primjenjuje u svim Državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu, 27. veljače 2003.

Za Komisiju

Mario Monti

Član Komisije